

6, aki megvolt 48-ban

Egy régi pesti könyvtáros:

Pfeifer Ferdinánd

A könyvkereskedő, vagy ahogyan akkoriban nevezték: a *sortimenter*, akinek itt most „élet- és pályarajzát” adjuk, éppen száz évvel ez előtt, 1848-ban lépett erre a pályára. És hívták az akkor még ismeretlen fiatalembert Pfeifer Ferdinándnak.

Edelmann Károlynál, az országos hírvé Heckenast Gusztáv utódjánál kezdte meg gyakornok éveit. Majd három esztendő után — az akkori idők szokásához híven — megkezdte vándoréveit. Első külföldi állomása Bréma volt, ahonnan a könyvkereskedők Mekkájába: Lipcsébe ment, ahol a tekintélyes K. S. Koeler „házában” kerek három évet töltött. Még néhány németországi és végül egy bécsi „conditio” után, 1856 végén tért haza és 1857 január elsején átvette Emich Gusztáv „Nemzeti könyvkereskedés”-ét a „nemzeti” megjelölés jogával együtt.

Az ország könyvesboltja

Ahogy egy akkori újságban olvassuk, „egyéni, szaki és szellemi qualificatiója” egyaránt alkalmassá tették őt arra, hogy ezt a nagybíró céget továbbvezesse. És valóban rászolgált erre a bizalomra, mert rövid idő multán úgyszólván az egész ország értelmisége az ő üzletében sereglett össze.

Mi sem volt tehát természetesebb, hogy amikor 1878-ban a *Pester Buchhändler-Gremium* — „szabad-elvűbb alapokon” — a Magyar Könyvkereskedők Országos Egyesületévé alakult át, ennek a nagytehtélyű egyletnek ő lett az első elnöke. Sajnos, hivatásának ezt a kitüntető tisztségét már csak egy évig viselhette, mert 1870 november 27-én — 46 éves korában — „jelesünk” ellávozott az élők sorából. Az Egylet gyászjelentése e szavakkal parentálta el: „Mit veszített benne a magyar könyvkereskedelem, azt mindnyájan érezzük, de még hiányzik a szó, amely azt méltó szavakban megmagyarázná”.

Szaktársainak e meghatározó szavaiban nem volt túlzás, mert Pfeifer

Ferdinánd nagy elődje, Emich Gusztáv nyomdokain haladva, élete céljaul tűzte ki „mindenha nemzeti missiót teljesíteni”. Ezt jelezte firmájában a „nemzeti” szó is.

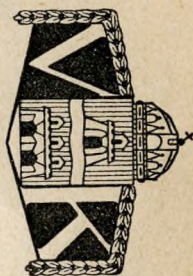
Hogy mi volt a felfogása a nemzeti irodalomról, arról „szakmai” hasonlattal ő maga egy alkalommal így nyilatkozott: „Ami a kereskedőnek a főkönyv, az a nemzetnek az irodalom: ez hévmérője műveltségének, nagyságának és életrealitásának. Egy nemzet bibliographiájából számot vehetünk a nemzet szellemi vagyonára”.

Ez a „főkönyv” a Pfeifer neve alatt az „aktívák” oldalán 628 kiadványt mutat ki, amelyek közül kettő volt latinnyelvű, hét német, a többi — 619 — „a magyar nemzeti irodalmat gazdagította”. Igazában azonban csak akkor méltányolhatjuk ennek a „főkönyvnek” az adatait, ha a kiadványokat a szerzők neve szerint is végigtekintjük. Szép irodalom: a három Beöthy, Berczik Árpád, Degré, Alos, Kemény Zsigmond, Jókai, Petőfi, Gyulai Pál, Szigligeti, Tóth Ede, Thaly Kálmán, Vas Gereben. Jogtudomány: Deák Ferenc, Pauler Tivadar, a két Wenczel: Gusztáv és Tivadar, Matkovich Sándor stb. Történelmi csoport: Szilágyi Sándor, Fraknói Vilmos, hogy itt is csak a nevesebbeket soroljuk fel. Végül az ő vállalata volt „A nemzeti színház könyvtára” is, amelyet 1871-ben indított meg s amelyből haláláig — 8 év alatt — 133 szám jelent meg.

Ezután már csak egy adatot jegyezzünk fel róla az egykorú írókból: „Az 1869-iki törvények hivatalos kiadásától az akkori kormány által megfosztatott, mert nyíltan és minden erővel az ellenzékhez csatlakozott, hol Jókai Mór megválasztásában vezérszerepet játszott”.

Ez volt Pfeifer Ferdinánd. A centenáriumi esztendőben — százados évfordulóján annak, amikor ama nagyidők szellemében elindult pályáján — illik, hogy róla is essék emlékezés.

B. Gy.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

B. Gy.

Cím:

6, aki megvolt 48-ban.
Regi pesti könyvtáros Pfeifer Ferdinánd

Forrás:

Demokrácia

(Hely)

(Idő)

1948 máj. 23.

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Helyszám

Személy

rejt

Pfeifer Ferdinánd

1948

92

Oszályozás